

Prawo do edukacji

Opracowanie scenariusza: AGNIESZKA MIKULSKA Konsultacje metodyczne: JOANNA GÓRAL – WOJTALIK

Dlaczego dziewczynki nie chodzą do szkoły?

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH

Zajęcia można realizować na lekcjach przedmiotowych¹:
wiedza o społeczeństwie, etyka

Czas: 90 min

Główne zagadnienia zajęć – przeszkody w dostępie dziewcząt do edukacji
– działalność organizacji pozarządowych na rzecz zwiększenia dostępu do edukacji

Cele zajęć

Cel ogólny
Po zakończeniu zajęć uczeń powinien:

- wiedzieć, że wszyscy ludzie bez względu na płeć, kolor skóry, wyznawaną religię, pochodzenie i narodowość mają prawo do edukacji.

Cele szczegółowe
Po zakończeniu zajęć uczeń powinien:

- wiedzieć, że 72 mln dzieci na świecie nie pobiera edukacji,
- wiedzieć, jakie są niektóre przyczyny braku dostępu do edukacji,
- wiedzieć, jakie polskie organizacje pozarządowe wspierają dostęp do edukacji.

Metody i techniki pracy dyskusja, rozmowa, instrukcje, wywiad, dywanik pomysłów, pogadanka

Kluczowe pojęcia prawo do edukacji, równouprawnienie

Środki dydaktyczne brystol, markery, losy z rolami, opisy ról

¹ Za Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. Dostępne na http://bip.men.gov.pl/akty_projekty.php#20081223.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

CZAS	CO TRZEBA ZROBIĆ?	MATERIAŁY	UWAGI
10 min	<p>Ćwiczenie integracyjne</p> <p>Podziel uczniów na trzy równoliczne zespoły. Każdy zespół otrzymuje zadanie ułożenia z własnych ciał rzeźby, która w jak najmniejszym stopniu będzie dotykała podłogi. Wygrywa zespół, który wykona zadanie najlepiej.</p>		<p>Ćwiczenie ma za zadanie pobudzić grupę i uświadomić uczniom wagę i potrzebę współpracy.</p>
30 min	<p>Wprowadzenie do tematu i symulacja</p> <p>Wprowadź uczniów w temat zajęć i wyjaśnij, że organizacje pozarządowe zainicjowały ostatnio dyskusję, której zadaniem jest wyjaśnienie, dlaczego większość dzieci, które nie chodzą do szkoły, to dziewczynki.</p> <p>Przeprowadź symulację wg instrukcji zawartej w materiałach pomocniczych.</p>	<p><i>Materiał pomocniczy nr 1</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – losy z nazwami i opisami ról, – karta pytań badacza problemu 	<p><i>Losami są opisy ról</i></p>
5 min	<p>Podsumowanie symulacji</p> <p>Wspólnie z uczniami podsumuj symulację. Podkreśl, że wszyscy ludzie bez względu na kolor skóry, płeć, wyznanie, narodowość i pochodzenie mają prawo do edukacji. Zapytaj uczniów o ich własne opinie na temat równego dostępu dziewcząt i chłopców do edukacji. Uświadom uczniom, że problem braku edukacji dotyczy 72 mln dzieci na całym świecie.</p>		
15 min	<p>Dywanik pomysłów</p> <p>Zapytaj uczniów, czy znają organizacje, które wspierają edukację i promują edukację dziewcząt.</p> <p>Nawiązując do wiedzy uczniów, krótko opowiedz uczniom o działaniach tych organizacji.</p> <p>Zastanów się wspólnie z uczniami nad sposobami wspierania działań tych organizacji. Poproś uczniów o zapisywanie swoich pomysłów na wcześniej rozdanych karteczkach samoprzylepnych i przyklejanie ich na przygotowanym brystolu. Powstanie w ten sposób dywanik pomysłów.</p> <p>Nawiązując do przykładów wspierania działań organizacji pozarządowych podanych przez uczniów, zastanówcie się, które z działań możecie podjąć jako klasa.</p> <p>Klasa dokonuje wyboru 5 działań.</p>	<p><i>karteczki samoprzylepne, brystol, markery.</i></p>	<p><i>Informacje na temat działań organizacji pozarządowych znajdziesz na stronach internetowych organizacji, których lista znajduje się we wprowadzeniu do scenariuszy „Prawo do edukacji”</i></p>
20 min	<p>Planowanie działania</p> <p>Każdy uczniów indywidualnie podejmuje decyzję, które z wybranych przez klasę działań chciał(a)by poprzeć.</p> <p>Podziel klasę na 5 zespołów, z których każdy przygotowuje plan realizacji jednego z wybranych działań. Zadaniem uczniów jest określenie dat, miejsc, potrzebnych materiałów i osób do realizacji działania. Ponadto uczniowie określają sposób realizacji działania i pod kierunkiem nauczyciela nawiązują kontakt z wybraną organizacją pozarządową, w celu objęcia działania patronatem i opieką merytoryczną przez organizację.</p>	<p><i>Materiał pomocniczy nr 2</i></p> <p><i>brystol, markery,</i></p>	<p><i>Pomysły na działania znajdziesz we Wprowadzeniu do scenariuszy „Prawo do edukacji”</i></p>
10 min	<p>Prezentacja pomysłów i zakończenie zajęć</p>		

MATERIAŁY POMOCNICZE DLA NAUCZYCIELA

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 1

Opis symulacji

Wprowadź uczniów w temat zajęć i wyjaśnij, że organizacje pozarządowe zainicjowały ostatnio dyskusję, której zadaniem jest wyjaśnienie, dlaczego większość dzieci, które nie chodzą do szkoły, to dziewczynki.

Wyjaśnij, że do dyskusji zostały zaproszone strony problemu, tj. rodzice, dziewczynki, politycy, działacze organizacji pozarządowych i nauczyciele, a w panelu dyskusyjnym zasiądą badacze problemu równouprawnienia w szkole.

Wyjaśnij uczniom, że ich zadaniem jest wcielenie się rolę jednej z grup (dobrej poprzez losowanie) i zajęcie stanowiska w sprawie równouprawnienia w szkole.

Po wylosowaniu przez uczniów swoich ról, wyjaśnij, że każda z grup ma 5 minut na przedyskutowanie swojego stanowiska (na podstawie przygotowanych opisów) i zastanowienie się nad innymi argumentami popierającymi ich stanowisko.

Osoby wchodzące w rolę panelu dyskusyjnego, a więc badacze problemu, przygotowują pytania, które skierują do poszczególnych stron problemu (każdy z panelistów przygotowuje jedno pytanie do każdej ze stron problemu).

Nauczyciel pełni rolę przewodniczącego dyskusji.

Po upływie czasu na przygotowania rozpocznij spotkanie.

Przedstaw krótko problem, który zaistniał (w szkołach w naszym kraju uczą się głównie chłopcy, a dziewczynki są mniejszością) i poproś o głos panelistów, którzy są niezależnymi badaczami problemu równouprawnienia w szkole. Zadaniem panelistów jest przeprowadzenie dyskusji i znalezienie odpowiedzi na pytanie: „dlaczego większość dziewcząt nie chodzi do szkoły?”.

Po zakończeniu dyskusji, każdy z badaczy prezentuje swoje stanowisko i wnioski na forum klasy. Strony problemu wysłuchują stanowisk badaczy.

Po prezentacji wniosków przez badaczy zakończ panel.

DZIEWCZYNIKA

Mam 13 lat. Mam trzech braci i jedną siostrę. Do szkoły chodziłam tylko przez rok. Po wojnie brakowało w naszym mieście szkół, rodzice nie mają pieniędzy. Żeby chodzić do szkoły rodzice musieliby zapłacić za mundurki szkolny i podręczniki. Poza tym nie byłoby nikogo do pomocy w domu.

RODZIC

Chciałem edukować wszystkie dzieci, ale po wojnie edukacja stała się zbyt droga. Wszystkim nam ciężko. Organizowanie jedzenia jest już wyzwaniem, a co dopiero podręczniki i mundurki szkolne. Córka dorasta, niedługo wyjdzie za mąż. Lepszym rozwiązaniem dla naszej rodziny będzie, jeśli wykształcę synów. To oni będą opiekować się mną na starość. Poza tym miejsce kobiet jest w domu, ktoś musi pomagać żonie w kuchni i przy młodszych dzieciach.

NAUCZYCIEL

Nauka w naszym kraju jest droga. Brakuje też nauczycieli, klasy są przepełnione. Rodzice nie muszą płacić czesnego, ale muszą zapewnić dzieciom mundurki, podręczniki i opłacić egzaminy. Sam jestem rodzicem i wiem ile kosztuje wykształcenie dzieci, ale z drugiej strony my – nauczyciele też musimy żyć, zarabiać... Jest nam wszystkim ciężko.

POLITYK

Nasze statystyki poprawiają się z roku na rok. W ostatnim roku powstały nowe szkoły, znieśliśmy opłaty za czesne. Problemem jest liczba nauczycieli oraz ich szkolenie. Potrzebujemy pomocy z zewnątrz, ale organizacje międzynarodowe składają obietnice, których nie pokrywają środkami finansowymi. Kolejnym problemem jest fakt, że rodzice nie wysyłają dziewczynek do szkół. Uważają ich edukację za marnotrawienie kapitału. Trudno ich winić, czasy są ciężkie. My nie mamy wpływu na ich decyzje.

DZIAŁACZ ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Dokładamy wszelkich starań, aby promować edukację dziewcząt. W każdym roku zachęcamy rodziców do inwestowania w edukację swoich córek. Uważamy, że edukacja dziewcząt zdecydowanie wpływa na jakość życia i walkę z biedą. Zdecydowanie zbyt wiele dziewcząt nie otrzymuje wykształcenia i zbyt wiele dziewcząt pozostaje w domu w charakterze pomocy domowej.

BADACZ PROBLEMU

Badaczu, twoim zadaniem jest przeprowadzenie wywiadu z poszczególnymi grupami. Masz się dowiedzieć „dlaczego większość dziewcząt nie chodzi do szkoły?”

Karta pytań dla badacza problemu

Drogi panelisto, badaczu problemu równouprawnienia dziewcząt i chłopców w szkole! Zastanów się, jakie pytanie zadasz poszczególnym stronom problemu. Ze wstępnych badań wiesz już, że:

1. Dziewczynki chcą się kształcić, ale napotykają bariery, które uniemożliwiają im chodzenie do szkoły.
Jakie pytanie zadasz dziewczynom?
2. Rodzice są w trudnej sytuacji. Dopiero niedawno zakończyła się wojna. Trudno jest im pod względem finansowym. Ponadto nie chcą wysyłać swoich córek do szkoły twierdząc, że to się im nie opłaca.
Jakie pytanie zadasz rodzicom?
3. Nauczyciele popierają równouprawnienie, ale mówią że edukacja jest droga i że rozumieją stanowisko rodziców, pozostają więc w tej sprawie dość bierni.
Jakie pytanie zadasz nauczycielom?
4. Politycy utrzymują, że dzięki ich pracy poprawiają się statystyki dotyczące szkolnictwa w ich kraju. Utrzymują, że podejmują wszelkie działania na rzecz odbudowy kraju i systemu edukacyjnego, a za winnego za brak pieniędzy na edukację uważają społeczność międzynarodową (inne kraje świata).
Jakie pytanie zadasz politykom?
5. Działacze organizacji pozarządowych utrzymują, że problem jest palący i ważny. Że trzeba zebrać wszystkie siły, aby problem jak najwcześniej rozwiązać. Ponadto działacze mówią, że pracują nad problemem głównie z rodzicami, których przekonują, że warto wysyłać córki do szkoły.
Jakie pytanie zadasz działaczom organizacji pozarządowych?

Notatki:

Wnioski:

MATERIAŁ POMOCNICZY NR 2

Planowanie działania

Jeżeli w okolicy nie ma organizacji pozarządowej, która działa na rzecz wspierania prawa do edukacji lub jeśli uważasz, że bardziej efektywne będzie podjęcie przez uczniów akcji na terenie szkoły, proponujemy inne ćwiczenie, którego celem jest uświadomienie wszystkim uczniom w szkole problemu braku dostępu do edukacji, a następnie podjęcie działania, które miałyby na celu wsparcie działań organizacji pozarządowej. Podziel uczniów na grupy i zachęć do zaplanowania kampanii informacyjnej dotyczącej prawa do edukacji.

Celem kampanii jest uświadomienie problemu braku dostępu do edukacji wszystkim uczniom w szkole.

Uczniowie planują działania w grupach:

- media (gazetka szkolna, radiowęzeł);
- grafika (plakaty informacyjne);
- polityka (współpraca z dyrekcją i samorządem szkolnym);
- aktywiści (happeningi, scenki teatralne, koncerty informacyjne, mecze sportowe);

Możesz zaproponować inny podział na grupy – w zależności od zainteresowań uczniów.